

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัย โดยมีสาระสำคัญได้แก่วัตถุประสงค์ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบต่อตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวนทวนใจและแบบซินดิเคท โดยมีสมมติฐานว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ทั้งสองแบบมีความแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองขาม อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน สุ่มอย่างง่ายตามสภาพจริง (Intact group) กลุ่มทดลอง 1 จำนวน 20 คน จัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวนทวนใจ กลุ่มทดลอง 2 จำนวน 20 คน จัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวนทวนใจและแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบต่อตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น (KR-20) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าสถิติทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปร (MANOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมหลายตัวแปร (MANCOVA)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวนทวนใจกับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทไม่แตกต่างกัน

2. ความรับผิดชอบต่อตนเอง สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวนทบทวนกับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบซินคิเคท ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบต่อตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มคลังชั้นที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวนทบทวนกับการจัดการเรียนรู้แบบซินคิเคทสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของ กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวนทบทวนไม่แตกต่างกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซินคิเคท ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานนั้น อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวนทบทวนเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยแต่ละขั้นตอนใช้สีของหมวกเป็นสัญลักษณ์แทนการคิดในแต่ละแบบ และใช้สีของหมวกกำหนดทิศทางของการคิด เพื่อให้ผู้เรียนคิดไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้สามารถคิดพิจารณาสถานการณ์แต่ละเรื่องได้ถึง 6 ด้าน นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยอมรับซึ่งกันและกัน โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ มีการวัดผลเมื่อเรียนจบบทเรียน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองขาม กลุ่มทดลอง 1 สูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของคลอสแมร์และริพเปล (สุนันทา สายวงศ์, 2544 : 79 ; อ้างอิงจาก Klausmeir and Ripple, 1971 : 438–439) ที่ว่าการคิดอย่างมีทิศทางหรือมีจุดมุ่งหมายเป็นรากฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และการแก้ปัญหาของบุคคล ทั้งนี้เพราะในการเรียนรู้และการแก้ปัญหานั้นบุคคลต้องใช้ความคิดหรือประสบการณ์เดิมหรือข้อมูลเดิมมาคิดเชื่อมโยงกับข้อมูลที่มีอยู่ใหม่ที่ได้รับมาทำความเข้าใจกับปัญหานั้น ๆ ในลักษณะต่าง ๆ และใช้ความรู้ที่ได้ในการค้นหาแนวทางใหม่ ๆ ในการเรียนรู้และแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการส่งเสริมความคิดของผู้เรียนให้กว้างไกลออกไปยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับแนวคิดของกองวิจัยทางการศึกษา (2542 : 159) ที่ว่าการฝึกให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดเชื่อมโยงข้อมูลที่มีอยู่ใหม่ที่ได้รับเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและเป็นแนวทางให้เกิดการสร้างสรรค้ความรู้ใหม่ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา สายวงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า วิธีการสอนแบบเทคนิคการคิดหวนทบทวนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวิสุทธิศ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร สูงขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถวิล สมัยมาก (2551 : บทคัดย่อ) พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยวิธีการจัดการเรียนรู้เทคนิคการคิดหวมกหกโบมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

1.2 การจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทเป็นการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและช่วยสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนให้ดีขึ้นเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับชั้นเรียนประมาณ 20–30 คน ผู้สอนจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยเรียกว่า “Subgroups หรือ Syndicate” สมาชิกของกลุ่มย่อยนี้จะมีประมาณ 4–5 คน ผู้สอนจะมอบงานชิ้นหนึ่งให้แก่แต่ละกลุ่มเพื่อปฏิบัติงานร่วมกัน งานชิ้นหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วยกรณีตัวอย่างและปัญหา 2-4 ปัญหา มีเอกสารอ้างอิงหลายฉบับที่ต้องอ่านหรือประมวลคำตอบสำหรับปัญหานั้น ๆ หรือผู้สอนอาจใช้บัตรคำสั่ง เพื่อแนะนำหนังสือหรือเอกสารที่ผู้เรียนจะสามารถค้นคว้าได้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับหัวข้อนั้น ๆ ก็ได้และแบ่งออกให้ชัดเจนว่าเป็นส่วนไหนหรือตอนใดของหนังสือดังกล่าว กลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มจะต้องเขียนรายงานร่วมกันฉบับหนึ่ง การเสนอรายงานของกลุ่มจะมีตัวแทนกลุ่มออกมาเสนอรายงานของกลุ่มต่อครูผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น ครูผู้สอนจะสรุปรายงานของกลุ่มต่างๆรวบรวมและแก้ไขให้สมบูรณ์แล้วมีการบรรยายทั้งชั้นเพื่ออภิปรายปัญหาดังกล่าวร่วมกัน จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองขาม กลุ่มทดลอง 2 สูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประอรรัตน์ วัจนะรัตน์ (2536 : บทคัดย่อ) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนแบบซินดิเคทที่ใช้สื่อประสมและการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิรา พิสิษฐ์กุล (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบซินดิเคทที่ใช้เทคนิควิธีการทางวิทยาศาสตร์กับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวมกหกโบมีจุดเด่นคือสามารถนำไปใช้ได้ง่าย ไม่มีความซับซ้อน เป็นการคิดรอบด้านทั้งจุดดี จุดด้อย จุดที่น่าสนใจมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน ส่วนวิธีการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทมีจุดเด่นคือ เป็นการเรียนจากการศึกษากรณีตัวอย่าง ใช้แหล่งความรู้และประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่ม มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ทั้งสองวิธีต่างก็เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการคิดและการแก้ปัญหาได้ โดยมีงานวิจัยรองรับว่าทั้งสองวิธีการจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทั้งสองวิธี จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองขาม กลุ่มทดลอง 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวมกหกไบและกลุ่มทดลอง 2 ที่จัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ไม่แตกต่างกัน

2. การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวมกหกไบและการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ผลจากการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบต่อตนเองของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวมกหกไบ ไม่แตกต่างกันกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคททางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

2.1 การจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวมกหกไบเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้และการอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้อย่างมีระบบเป็นการคิดที่มีทิศทาง

2.2 การจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทเป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้อภิปรายในกลุ่มเพื่อศึกษากรณีตัวอย่างและปัญหาต่างๆ ครูกำหนดให้ และนำข้อสรุปนั้นไปเสนอในชั้นเรียน โดยทุกคนในกลุ่มมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนตลอดจนสามารถเสนอแนวคิดและยอมรับความคิดของสมาชิกภายในกลุ่มย่อยและห้องเรียน จึงเป็นไปตามปรัชญาการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ ศึกษาค้นคว้า และทำกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถ (สุนันทา สายวงศ์. 2544 : 35) ซึ่งอาจทำให้ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนหลังการทดลองสูงขึ้น

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวมกหกไบและกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ไม่แตกต่างกัน

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี ในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล การทำงานร่วมกัน การแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง บรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน นักเรียนเกิดกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้อันเป็นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันจึงเป็นผลให้การจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีมีการพัฒนาได้ใกล้เคียงกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนจากการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบต่อตนเองของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหมวกหกใบและกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นครูผู้สอนสามารถนำวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีไปพัฒนาการเรียนการสอนได้ดังนี้

1.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหมวกหกใบครูผู้สอนควรดำเนินการต่อไปนี้

1.1.1.1 ครูควรศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เทคนิคการคิดหมวก หกใบให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ตลอดจนวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหาที่ใช้ต้องเหมาะสมกับเวลาระดับอายุ ความรู้ความสามารถของนักเรียน

1.1.1.2 ครูควรฝึกให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยและเข้าใจความหมายของหมวกแต่ละสีได้เป็นอย่างดี และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

1.1.1.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการอภิปรายผลเมื่อจบบทเรียน

1.1.2 การจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ครูผู้สอนควรดำเนินการดังนี้

1.1.2.1 ครูควรศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทให้เข้าใจ

1.1.2.2 ครูควรจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ให้ครบและพอดีกับนักเรียน สื่อควรมีความหลากหลาย เป็นสื่อที่มีการเคลื่อนไหว หรือให้เสียง แสง สี ประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนมากขึ้น เช่น วิดีทัศน์ กรณียตัวอย่างที่เป็นการ์ตูน หนังสือเล่มเล็กที่มีรูปภาพสีสัน เป็นต้น

1.1.2.3 ครูควรเป็นกัลยาณมิตร เป็นที่ปรึกษาที่ดีในการช่วยชี้แนะแก่นักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

ควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหมวกหกใบและแบบซินดิเคทไปร่วมใช้ในการพิจารณากำหนดนโยบายและวางแผนงานวิชาการ เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการนำการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหมวกหกใบและการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทไปใช้ในการพัฒนากระบวนการคิดให้กับผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หรือนำไปทำการทดลองในเนื้อหาอื่น ๆ ระดับชั้นเรียนต่าง ๆ

2.2 สมควรทำวิจัยเปรียบเทียบวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหมวกหกใบกับวิธีการสอนแบบอื่น ๆ เช่นการสอนแบบร่วมมือ การสอนแบบโครงงาน ฯลฯ เพื่อประเมินความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถด้านปฏิสัมพันธ์และประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันของนักเรียน